

WSPOMNIENIE O PROFESORZE
CZESŁAWIE JÓZEFACIUKU (1931–2006)

W dniu 13 lutego 2006 r. zmarł prof. dr hab. Czesław Józefaciuk, długoletni pracownik naukowy Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (1972–2006).

Prof. dr hab. Czesław Józefaciuk urodził się 1 lutego 1931 roku w Studziance, koło Białej Podlaskiej. W 1950 roku rozpoczął pracę na stanowisku inżynierjno-technicznym w Zakładzie Inżynierii Wiejskiej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, pod kierownictwem Profesora Stefana Ziemińskiego, którego zawsze uważał za swojego wielkiego nauczyciela. Następnie, w latach 1956–1972 pracował w Instytucie Melioracji i Użytków Zielonych, w Terenowym Oddziale Badawczym w Lublinie, na stanowiskach od technika do adiunkta. W 1960 roku ukończył studia w Wyższej Szkole Rolniczej w Lublinie. Na tej uczelni, w 1964 roku, na podstawie pracy pt.: „Erozja wodna i soliflukcja oraz przeciwdziałanie tym zjawiskom na przykładzie Linowa” uzyskał stopień doktora nauk rolniczych. W roku 1970 ukończył również studia II stopnia na Wydziale Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie. W 1972 roku, decyzją Ministra Rolnictwa został wraz z Małżonką Anną (również pracownikiem naukowym IMUZ ze stopniem doktora nauk rolniczych, specjalizującą się w erozji gleb) przeniesiony służbowo do Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, z którym związał się do końca życia jako pracownik naukowy, obejmując kierownictwo Zakładu Ochrony i Rekultywacji Gruntów (1975–1976), następnie Zakładu Erozji Gleb i Urządzania Terenów Urzeźbionych (1987–1996), który uznawano za puławski ośrodek badań erozyjnych. W IUNG w Puławach uzyskał też kolejne stopnie naukowe: doktora habilitowanego w 1973 roku oraz profesora w 1985 roku.

Głównymi kierunkami badań prof. Józefaciuka były: klasyfikacja procesów erozji, określanie zasięgów i intensywności oraz kartowanie różnych rodzajów erozji gleb, opracowywanie zabiegów i systemów melioracji przeciwoerozyjnych dla terenów wyżynnych, opracowanie wzorcowych planów kompleksowego zagospodarowania terenów zagrożonych erozją- zlewni, rzek, gmin i województw oraz pionierskie prace nad metodami zabudowy wąwozów wprowadzone w kilkudziesięciu obiektach badawczo-wdrożeniowych.

*Dorobek naukowy Profesora Józefaciuka obejmuje ponad 200 pozycji – naukowych, popularnonaukowych i szkoleniowych oraz syntez. Wśród najbardziej znanych publikacji Profesora znajdują się monografie *Erozja agroekosystemów* (Warszawa, 1995), *Erozja i melioracje przeciwoerozyjne* (Warszawa 1996), *Erozja wąwozowa i metody zagospodarowania wąwozów* (Warszawa 1996), *Mechanizm i wskazówki metodyczne badania procesów erozji* (Warszawa 1996). W dorobku Profesora znajdują się również wytyczne, instrukcje, normy branżowe, programy wdrożeniowe, ekspertyzy i projekty. Szczególnie istotną pozycję w dorobku naukowym Profesora*

zajmują mapy zagrożenia gleb Polski erozją wodną i wietrzną oraz występowania sieci wąwozów w Polsce, w układzie jednostek fizjograficznych, hydrograficznych i administracyjnych, pozostające do tej pory jedynymi opracowaniami kartograficznymi dotyczącymi erozji w skali kraju.

Profesor Józefaciuk był promotorem wielu prac magisterskich (Politechnika Lubelska), kilku prac doktorskich, recenzentem przewodów habilitacyjnych i profesorskich (Akademie Rolnicze w Lublinie, Krakowie oraz Poznaniu).

Prof. dr hab. Czesław Józefaciuk łączył pracę zawodową z działalnością społeczną jako długoletni (1960–2003) aktywny działacz Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa NOT (przewodniczący Koła przy IUNG i Ośrodka Miejskiego w Puławach oraz członek Rady Wojewódzkiej w Lublinie), członek Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Polskiego Towarzystwa Nauk Agrotechnicznych, European Society for Soil Conservation. Był przewodniczącym polskiej sekcji ochrony wód Bałtyku Baltic ECO” oraz przedstawicielem Polski w zakresie erozji gleb, w RWPG.

Za pracę naukową i społeczną prof. dr hab. Czesława Józefaciuka uhonorowano licznymi odznaczeniami państwowymi, resortowymi i organizacji naukowo-technicznych. Do najważniejszych należą: II nagroda Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej za osiągnięcia badawczo-wdrożeniowe w zakresie ochrony gleb przed erozją (1985), Zespołowa nagroda naukowa Dyrektora IUNG (1990, 1996), odznaka Zasłużony Pracownik Rolnictwa (1975), Srebrny Krzyż Zasługi (1975), Medal 40-lecia Polski Ludowej (1984), odznaka Zasłużony dla Województwa Tarnobrzeskiego (1985), Honorowa Odznaka za Zasługi dla Puław (1988), Honorowa Odznaka za Zasługi dla Lubelszczyzny (1989), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1992), Złota Odznaka Honorowa NOT (1993), Złota Odznaka za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (1995), Medal Jubileuszowy Akademii Rolniczej w Krakowie (1996), Złota Odznaka Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego (1999).

Po przejściu w roku 2000 na zasłużoną emeryturę prof. dr hab. Czesław Józefaciuk nie zerwał więzi z Instytutem. W codziennym życiu nadal kultywował swoje zainteresowania myślistwem, pszczelarstwem i pracą na działce. Codziennie przychodził do Instytutu gdzie pracował, wspierając swój dawny zakładowy zespół wiedzą i radą, jak również aktywnie uczestniczył w realizowanych pracach badawczych i utylitarnych. Ostatnim dziełem Profesora był projekt badawczy, finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, pt. „Opracowanie mapy aktualnej erozji wodnej dla Polski w oparciu o istniejące polskie i zagraniczne bazy danych”, którego był kierownikiem.

W osobie Pana Profesora uznajemy człowieka nam bliskiego, serdecznego przyjaciela i życzliwego kolegę, wielkiego znawcę problematyki erozji gleb, wychowawcę i promotora wielu cenionych dziś naukowców.

PRZYJACIELE